

Exam. Code : 103203

Subject Code : 1116

B.A./B.Sc. Semester—III

INDIAN CLASSICAL DANCE

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

Note :— Attempt FIVE questions in all. Question No. 8 is compulsory.

1. What do you know about Tandava and Lasya ? Explain. 8
2. Give a detailed account of Samyukta Hastas used in Kathak Dance. 8
3. Explain folk dances of Uttar Pradesh with their costumes and instruments used with them. 8
4. Write the biography and contribution of Shambhu Maharaj with short history of their gharana. 8
5. Write an essay on “Dancing : A Door to Divine”. 8
6. Write the following notations :
 - (i) Chakardar Paran in Ektaal.
 - (ii) Theka of Ektaal with their Ekgun and Chougun layakarries. 4+4
7. Write one Kavita and one Tehai in Ektaal. 4+4

8. Write the following :

- (i) Vibhags of Ektaal.
- (ii) Taalies in Ektaal.
- (iii) Khalies in Ektaal.
- (iv) What should we do before Performing Dance ?
- (v) In which dance we made the mudra of Namaskar ?
- (vi) Types of Laya.
- (vii) Two great artists of Kathak.
- (viii) Instruments used in Kathakali Dance.
- (ix) Dance sequence of Kathakali.
- (x) Costumes of Kathakali Dance. 1×10=10

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :—ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 8 ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

1. ਤਾਂਡਵ ਅਤੇ ਲਾਸਯ ਨ੍ਰਿਤ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8
2. ਕੱਥਕ ਨ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਰਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8
3. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਨ੍ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ। 8
4. ਸੰਭੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਦੇਣ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪਰਿਚੈ ਦਿਉ। 8
5. “ਨ੍ਰਿਤ : ਸੁੰਦਰਤਾ/ਪਵਿਤਰਤਾ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ਹੈ” ਤੇ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ। 8

6. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਪੀਬੱਧ ਕਰੋ :
- (i) ਏਕਤਾਲ ਵਿੱਚ ਚੱਕਰਦਾਰ
- (ii) ਏਕਤਾਲ ਦੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਇਕਗੁਣ ਅਤੇ ਚੌਗੁਣ ਲੈਅਕਾਰੀ।
- 4+4
7. ਏਕਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਵਿਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਲਿਖੋ।
- 4+4
8. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ :
- (i) ਏਕਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ ?
- (ii) ਇਕਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤਾਲੀਆਂ ਹਨ ?
- (iii) ਏਕਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ?
- (iv) ਨ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?
- (v) ਨਮਸਕਾਰ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਕਿਸ ਨ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?
- (vi) ਲੈਅ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
- (vii) ਕਬੱਕ ਦੇ ਦੋ ਮਹਾਨ ਕਲਾਕਾਰ।
- (viii) ਕਥਕਲੀ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਜ਼।
- (ix) ਕਥਕਲੀ ਨ੍ਰਿਤ ਦਾ ਤਰਤੀਬ।
- (x) ਕਥਕਲੀ ਨ੍ਰਿਤ ਦੀ ਪੋਸ਼ਾਕ।
- 1×10=10

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਕੁਲ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੀਜ਼ਿਏ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 8 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

1. ਟਾਯਡਕ ਔਰ ਲਾਸਯ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਆਪ ਕਯਾ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ? ਕਰਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
2. ਕਥਕ ਨ੍ਰਿਤਯ ਮੈਂ ਪ੍ਰਯੁਕਤ ਹੋਨੇ ਵਾਲੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸੁਫ਼ਰਾਓਂ ਕਾ ਵਿਸ਼੍ਰੁਤ ਕੀਕਰਨ ਦੀਜ਼ਿਏ।

3. उत्तर प्रदेश के लोक नृत्यों को उनकी पोशाक तथा उसमें उपयुक्त होने वाले वाद्यों सहित लिखिए। 8
4. शम्भू महाराज जी की जीवनी एवं देन लिखते हुए, इनसे संबंधित घराने का संक्षिप्त परिचय दीजिए। 8
5. "नृत्य : सुन्दरता/पवित्रता का द्वार है" पर निबंध लिखिए। 8
6. निम्नलिखित को लिपिबद्ध कीजिए :
 - (i) एकताल में चक्रदार परन्।
 - (ii) एकताल के ठेके की एकगुण और चौगुण लयकारी लिखिए। 4+4
7. एकताल में एक कवित्त और एक तिहाई लिखिए। 4+4
8. निम्नलिखित को लिखिए :
 - (i) एकताल में कितने विभाग होते हैं ?
 - (ii) एकताल में कितनी तालियां होती हैं ?
 - (iii) एकताल में कितनी खाली होती हैं ?
 - (iv) नृत्य करने से पहले क्या करना चाहिए ?
 - (v) नमस्कार की मुद्रा किस नृत्य में बनाई जाती है ?
 - (vi) लय कितने प्रकार की होती है ?
 - (vii) कथक के दो महान कलाकार।
 - (viii) कथकलि नृत्य में प्रयुक्त होने वाले वाद्य।
 - (ix) कथकलि नृत्य का क्रम।
 - (x) कथकलि नृत्य की पोशाक। 1×10=10